

Naročnina listu: --
Celo leto . . . K 12—
Pol leta . . . " 6—
Četrť leta . . . " 3—
Mesečno . . . " 1:20
Zunaj Avstrije: ----
Celo leto . . . " 15—
Posamezne številke
-- 16 vinarjev. -

STRAŽA

Inserati ali oznanila
se računajo po 18 vir.
od 6redne petitvrste: pri
večkratnih oznanilih velik
popust.
„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo Maribor
Koroška ulica, 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

V Zalcu

se vrši v nedeljo, dne 17. marca l. 1918 velik

manifestacijski shod

vseh slovenskih strank za jugoslovansko idejo.

Govorita dr. Korošec in dr. Ravnihar. Ura
in lokal se naznanita pravočasno.

Najnovejša poročila.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 24. febr.

Vzhodno od Brente se je izjavil pre-
senetljiv italijanski napad.

Pri armadni skupini Linsingen se pod-
jetja v podporo Ukrajincev nadaljujejo, kakor
je bilo dočleno.

Iz nemškega poročila.

Berolin, 24. febr.

Nemške čete prodirajo v naglih pohodih
vedno dalje v Rusijo. Na Estonskem se bli-
žajo Revalu. Dne 22. t. m. so se polastile
železniškega križišča Walk. Dalje proti jugu so
zasedli Nemci dne 21. t. m. mesto Minsk, dne
22. febr. pa volin-ko trdnjavo Dubno. Dne 23.
t. m. so nemške čet- zavzele mesto Ostrov
(severovzhodno od Bresta-Litovskega in Bori-
sov pri Minsku).

Trockij ponuja mir.

Iz Dunaja poročajo dne 24. februarja, da
je ruski ljudski komisar Trockij vprašal avstro-
ogrsko vlado, ali smatra ona za možno, pri-
četi z rusko vlado praktična pogajanja. Grof
Czernin je odgovoril, da je avstro-ogrška pri-
pravljena skupno s svojimi zavezniki končati
mirovna pogajanja z Rusijo.

Zopetna pogajanja v Brestu-Litovskem.

V Brestu-Litovskem se bodo te dni zopet
pričela mirovna pogajanja. Našo državo bo za-
stopal poslanik pl. Merey, ki se je dne 24. t.
m. že odpeljal v Brest-Litovsk. Prideljenih mu
je večje število diplomatov. Armado zastopa
pri teh pogajanjih podmaršal Csicseric in več
višjih častnikov.

Pogajanja z Rumunijo.

Grof Czernin in pl. Kühlmann sta v soboto,
23. februarja, zvečer dospela v Bukarešto.
Avstrijsko vrhovno armadno poveljstvo bo pri
pogajanjih z Rumunijo zastopal gm. Oskar pl.
Hranilovič. Ogrska vlada vspricho teh pogajanj
izjavlja, da Ogrska nič ne potrebuje rumunske
zemlje, pač pa nedaj korektur ob meji.

Novi boji v Palestini

Angleško uradno poročilo z dne 20. februarja
pravi:

General Allemby (poveljnik angleških čet v Pa-
lestini) je včeraj, dne 19. februarja, zopet začel pro-
dirati proti Jerihu in je zasedel zadnje gorske viši-
ne, ki obvladujejo dohod v dolino reke Jordan. Zju-
traj dne 19. februarja so angleške čete začele napa-
dati 15 milj vzhodno od Jeruzalema. Zvečer istega
dne so dosegle vse svoje cilje v povprečju širokosti
2 milj.

Angleško poročilo z dne 22. t. m. pravi, da so
prodrle angleške čete dne 20. februarja 4 milje pred
Jericho. Turki se naglo umikajo

Avdijenca nemškutarjev.

Naši nemškutarji so se pripravili, da bodo, ka-
kor so jim v Ptuj u zatjevali, med 13. in 15. t. m.
sprejeti na Dunaju pri cesarju, da
protestirajo proti jugoslovanski deklaraciji. Kovčegi
so bili napolnjeni, čevlji osnaženi, obleka zlikana,
potni stroški odšteti, toda 13., 14., 15. t. m. je minil
in avdijenca se vedno ni bila dovoljena. Sedaj šteje-
mo že 25. t. m., a nemškutarji še vedno gledajo pri
oknu ven, kdaj bodo prišli iz Ptuj, Maribora in Ce-
lja brzi seli, da jih pozovejo na Dunaj. Ljudje se jim
začenjajo rogati, žene javkajo, ker morajo kuhati no-
ve krače in klobase, nemškutarski voditelji pa hodijo
potrti semintje, ker o avdijenci ni nobenega glasu.

Grof Clary, ki je delal pot nemškutarjem, da
pridejo na Dunaj in nanovo očrtnijo Slovence, je iz
vsega srca žalosten, da se mu ta nov udarec proti
Slovenem ni posrečil. Saj je poslal po celi slovenski
deželi žandarje, da stikajo po nabiralcih podpisov
za jugoslovansko deklaracijo in ustrašijo ljudi, na
vsak shod komandira oblastvene zastopnike, da po-
slušajo izvajanja naših govornikov, sedaj se je hotel
iz avdijence dobiti orožja proti Slovincem, toda čas
od 13. do 15. febr. je minil in avdijence ni.

Pač pa je nadaljevala komisija za preiskovanje
grozodejstev proti Jugoslovonom v letu 1914 svoje de-
lo in konstatirala v nebrojnih novih slučajih, kako
grdo, podlo, krivično se je ravnalo omenjenega leta
proti Jugoslovonom. In najnovejši nemiri v Maribo-
ru, Celju in Ptuj u so dokazali, da še Slovenci vedno
niso varni pred izbruhi nemškutarskega fanatizma.
Zato tudi na Dunaju vedno jasneje stopa na dan pre-
pričanje, da se mora izvršiti korenita sprememba.
Slovenci morajo vsaj na lastnin tleh imeti varnost
pred nemškutarskimi manjšinami. Vse, kar so pod-
vzemali Nemci od leta 1914 do danes proti nam, do-
kazuje, kako pametna in zdrava je jugoslovanska za-
hteva po lastni državi, kakor jo Jugoslovani označu-
jejo v majniški deklaraciji.

Ce pa bi nemškutarji dobili avdijenco, jo bodo
dobili tudi Slovenci, da odkrito razložijo svoje prito-
žbe proti tlačiteljem. Nemškutarska zvezda pada, a
jugoslovanska vzhaja z vedno večjim sijajem!

Govor poslanca dr. Pogač- nika v državnem zboru dne 21. februarja.

Slovani občudujemo organizacijsko silo nemške
države, sovražimo pa pohlepnost in gospodstvaželi-
nost nemškega naroda in obžalujemo, da je postala
Avstrija med vojno suženj Nemčije. (Živahno pritje-
vanje pri Slovanih, razburjeni protiklici na nemški
strani.) Nemci očitajo Slovanom in tudi iz govora mi-
nistrskega predsednika je to slišati, kakor da bi bili
Nemci oni, ki so rešili Avstrijo sovražnika. (Živah-

ni klici pri Nemcih: „Tako je!“, burni protiklici pri
Slovanih.) Lepi avstrijski patriotje ste, gospodje, —
kadar gre za Nemčijo: Mi branimo Avstrijo, Vi se
bijete za Nemčijo. Vprašam Vas, gospodje patriotje:
Kdo pa je leta 1914 preprečil, da niso ruski kozaki
vkorakali v Berlin? (Burni medklici, velik nemir.)

Poslanec dr. Schürff: Kje pa je poslanec Gre-
vorin?

Poslanec dr. Pogačnik: Kje pa ste bili Vi, ko
je vojna izbruhnila? Bili ste Drückeberger v zaledju.
(Burni medklici.) Jaz sem šel prostovoljno na fronto
in sem se hrabro boril za cesarja in državo, pripra-
vilen, za nje umreti, kakor bom vedno pripravljen,
žrtvovati življenje za domovino. (Živahna pohvala na
desni, burni klici na nemški strani. Nemir postaja
vedno večji, ker se Nemci kakor divji zaganjajo v
slovanske poslance z najrazličnejšimi očitki. Med po-
slance Luchschem, Pachterjem in Malikom na eni ter
Bechynem in Soukupom na drugi strani pride skoro
do dejanskih spopadov. Predsednik zvoni in le prav
počasi nastane zopet mir. Predsednik kliče poslance
Albrehta k redu.)

Poslanec dr. Pogačnik: Kdo pa maršira danes
na Estonsko in Kuronsko? Kdo osvaja mirne slovan-
ske pokrajine? Pa saj ne samo na Estonsko in Ku-
ronsko, tudi v našem avstrijskem Primorju se pri-
pravljajo nemške kolonizacijske družbe, da nam s
pomocjo železnice naselijo nemške koloniste. (Čujte,
čujte pri Jugoslovanih.) Ako protestirata ministrski
predsednik in zunanji minister proti vsakemu vme-
šavanju v notranje zadeve Avstrije, potem si mora-
mo prepovedati tudi vsako vmešavanje Nemcev v av-
strijske zadeve! (Medklici.) Jugoslovani smo od vse-
ga začetka povdarjali, da smo miroljubni in da naj
se sklene v najkrajšem času splošni mir. (Živahna
pohvala.) Sedaj je sklenjen mir z Ukrajino in kakor
pravijo, bo sklenjen tudi mir z Rusijo. Toda skrbi
nas, kakšne posledice bo to rodilo, saj vidimo, da
narširajo Nemci na Estonsko in Kuronsko in da se
naša vlada pripravlja „napraviti red“ v Ukrajini. Če
pomislimo, kakšen nered so Nemci s svojimi privile-
gijami in s svojo gospodoželjnostjo povzročili v drža-
vi, potem moramo reči, da nimajo nobene pravice de-
lati red drugod. (Živahno pritjevanje pri Slovanih.
Protiklici pri Nemcih.) Mi privoščimo ukrajinskemu
narodu svobodo, moramo pa žalibog konstatirati, da
se je Nemcem posrečilo enkrat igrati Poljake proti
Ukrajincem, potem pa zopet Ukrajince proti Polja-
kom. (Živahno pritjevanje.) Kadar bodo slovanski
narodi spoznali, da od Nemcev ne pride nič drugega
nego samopašnost in prepri, potem bodo medsebojno
sklenili mir in bodo prišli do prave slovanske avst-
rijske enotnosti.

Odgovarjajoč poslancu Pirkerju, slika dr. Po-
gačnik žalostne koroške razmere. (Ponovni medklici
poslanca Lutschouniga.) Zastopniki koroških kmetov
so sedaj soglasno izjavili, da hočejo tudi koroški Slo-
venci v smislu jugoslovanske deklaracije pripadati
jugoslovanski državi pod habsburškim žezlom. Go-
vornik slika, kar je videl na Koroškem. Poslanec
Jaka Lutschounig, ki je doma iz Žihpolj pri Celov-
cu, župan in kmet, kriči, da Bošnjaki in Dalmatinci
Slovencev ne marajo. Tu ga je prijel poslanec dr.
Jankovič: „Sramujte se, renegat!“ Slišati je bilo tu-
di klice: „Doma z družino rožni venec moli slovens-
ko, tukaj pa hoče igrati nemškega nacionalca.“ Po-
slanec dr. Jankovič: „Vi pljujete v lastno skledo!“

Dr. Pogačnik: „Za Vas pa velja (obrnjen proti
Lutschounigu): Smo fantje od fare od Zile doma, —
Slovenskega duha, Slovenskega srca.“

Poslanec Lutschounig: „Jo znam, jo znam.“ —
Dr. Pogačnik nadaljuje kazaje na Lutschouniga:
„Zato si pa zapomnite tudi to: „Kdor pa odpade in
mater taji — še zemlja ne bo pila njegove krvi!“

Značilno je, da se za Lutschouniga ni nihče
zavzel, da bi ga branil, ker so se ga očitno sra-
movali njegovi tovariši nemški agrarci, kakor tudi
nemški radikaleci. Po tej lekciji je Lutschounig prav
mirno obmolčal.

Poslanec dr. Pogačnik: Poslanca Hauserja v-
prašam: Kdo je cela stoletja živel od političnega o-
deruštva? Pridite na jug in pogledajte! Nemci so nas
stoletja ovirali v naši svobodi, v našem razvoju in v
našem blagostanju. (Burno pritjevanje pri Jugoslo-
vanih.) Ravno vam Nemcem bi bilo najljubše, da bi
parlamenta sploh ne bilo. (Živahno pritjevanje pri

Slovenih.) Ako vlada ne dobi proračunskega provizorja, naj demisionira. (Tako je.)

V nevarnosti ni parlament, temveč le nadvlada Nemcev. Avstrijsko prebivalstvo je prišlo do prepričanja, da ne bo reda in miru v tej državi prej, predno ne bodo odstranjeni nemški privilegiji. Nemške stranke niso storile ničesar za notranji mir. (Posmehovanje pri Nemcih.) Tudi vlada na tem polju ni ničesar storila. Neštetim ljudem na jugu monarhije se je godila od renegatov in denuncijantov, ki jih je uprava vzgajala, težka krivica. (Pritrjevanje pri Jugoslovanih.)

Birokracija na jugu monarhije je zanemarjala svoje dolžnosti napram slovenskemu, hrvaškemu in srbskemu narodu, namesto da bi ščitila zatirane narode pred zatiralci. (Poslanec Wichtl: Živijo, kralj Peter!) Poslanec dr. Pogačnik: Vi ste klicali že „Zivelci“ Hohenzollernei! „mi pa nismo klicali „Zivela Srbija!“ Eksekutiva uprave je orožnik, ki mora storiti vse za okrajnega glavarja.

Govornik naglašja nato divjanje cenzure na Kranjskem ter pripomni, da si dobiva policijsko ravnanje v Ljubljani svoje instrukcije iz kazine. Govornik se pritožuje nadalje nad tem, da se zvišanje preskrbninskih prispevkov do danes še ni izvršilo in da vlada še vedno ni dala nobenih podpor svojim avstrijskim državljanom, ki so se izselili v Ameriko. Tudi skrb za invalide je nezadostna. Vojaška uprava se je res za to trudila, vendar je še vedno mnogo invalidnih, ki čakajo že več kot dve leti na svojo penzijo.

Nemški Volksrat v Ljubljani je poleg tega pozval vlado, da naj ne da slovenskim invalidom javne službe. (Čujmo! Čujmo!) Če naj ima pouk invalidov uspeh, se mora vršiti v maternem jeziku, namesto tega pa se daje n. pr. v invalidni šoli v Rogaški Slatini invalidom kot učni pripomoček v roke „Südmarkkalender.“

Govornik se bavi nadalje s prehrano v južnih deželah ter konstatira, da noben delavec na Dunaju ni tako slabo preskrbljen, kakor kmetje na Krasu. Tu manjka petroleja, usnja, blaga in bati se je, da bo draginja trajala tudi po vojni. Dolžnost vlade je, da poskrbi napram draginji že danes vse potrebno. Jugoslovani apelirajo na krono, na avstrijske narode, na pravičnost in krščanstvo, da naj se jim da svoboda in lastna država. Samo v svobodi narodov je tudi moč Avstrije in Habsburžanov. Ravno vojna je prinesla jugoslovanskim, kakor tudi vsem drugim slovanskim narodom v Avstriji prepričanje, da so otroci istega očeta in iste matere. Vse nemške mahinacije Slovanov v bodoče ne bodo mogle razdružiti. Korakali bodo složno, skupaj bodo zmagali ali skupaj poginili. (Živahno odobravanje in ploskanje pri Jugoslovanih in Čehih. Govorniku čestitajo.)

Orožniki in jugoslovanska deklaracija.

Poslanci dr. Verstovšek in tovariši so dne 20. februarja stavili na ministrskega predsednika, notranjega in domobranskega ministra glede nezakonitega postopanja orožništva proti nabiralcem podpisov za majniško deklaracijo Jugoslovancov sledečo interpelacijo:

Na ukaz štajerskega cesarskega namestništva v Gradcu izvršuje orožništvo na Slovenskem štajerskem zopet nezakonitosti, ki so take, da morejo dovesti do sličnih neznosnih razmer, kakršne so povzročila politična preganjanja v začetku vojne.

LISTEK.

Katoliška cerkev na Koroškem.

Zgodovinska interpelacija dr. Korošca, ki slika trpljenje koroških Slovencev med vojsko, se peča v daljšem odstavku tudi z neko koroško posebnostjo, z nastavljanjem in premeščanjem slovenskih duhovnikov. Ustanovitelj Cerkev je hotel imeti svobodno Cerkev in ni vprašal ne farizejev ne rimskih oblastnikov, ko je zapovedal apostolom: „Pojdite po vsem svetu in učite...“ Saj je imel Gospod vso oblast: „Dana mi je vsa oblast...“, in to oblast je v svoji Cerkvi izročil svojim namestnikom na zemlji. Cerkev hoče biti zato svobodna, neovirana in velika borba v srednjem veku med papežem Gregorjem 7. in nemškim cesarjem Henrikom 4. se je vnela za svobodo Cerkev. Znamenite so besede tega velikega cerkvenega poglavarja na smrtni postelji: „Ljubil sem pravico in sovražil krivico; zato pa umrjem v progonstvu.“

Cerkev je sicer za svet, a ni od sveta. Sama svoja je, noče sama urejevati svojo hišo. Zato je skrbno čuvala svojo svobodo in v katoliški Cerkvi zato svetni poglavarji nikdar niso bili cerkveni predstojniki, kakor je turški sultan verski poglavar Mohamedancev ali kakor je bil ruski car nekaj razkolni papež v razkolni Cerkvi ali kakor je nemški cesar vrhovni cerkveni poglavar protestantov na Nemškem.

Kakor znano, vlada od severne jezikovne meje notri do Balkana in do Adrite v vseh slojih prebivalstva tako navdušenje za majniško izjavo Jugoslovanskega kluba, kakršnega še ni bilo. To navdušenje hočejo zlasti štajerski Slovenci izraziti z nabiranjem podpisov od hiše do hiše. Spodnještajerskim renegatom so ti pojavi trn v očesih in zato zahtevajo v svojih strankarskih listih, naj se tiste osebe, ki na popolnoma zakoniti način nabirajo podpise, in tudi osebe, ki podpisujejo majniško izjavo, preganjajo kot veleizdajalci. Ker deželno orožniško poveljstvo v Gradcu ni imelo nobenega vzroka, da bi bilo poseglo vmes ter da z nezakonitimi tajnimi ukazi na orožništvo vznemirja slovensko ljudstvo, je prevzelo štajersko cesarsko namestništvo nalogo, da ustreže željam nemških nacionalcev in štajerskih renegatov.

Štajersko cesarsko namestništvo, ki v vsem svojem dejanju in nehanju ne more premagovati svoje protivništva zoper Slovence, je krenilo na nezakonito pot ter je potom okrajnih glavarstev zaukazalo orožništvu, da morajo opazovati nabiranja podpisov, ter to s tem, da poseže vmes, takorekoč zabraniti. Orožništvu se je zaukazalo, da mora v svrhu vzdrževanja javnega reda, miru in varnosti v svojem opazovalnem okolišču paziti na vse dogodke in da mora to, kar opazi, naznaniti politični oblasti. S takimi splošnimi ukazi na orožništvo skuša štajersko cesarsko namestništvo ustreči želji renegatov, pri tem pa bega slovensko ljudstvo.

Ta skrajno velika narodna gorečnost, katero je zopet pokazalo štajersko cesarsko namestništvo, in neprimerno postopanje orožnikov, to je, kar Slovenci žali in izziva. Pri izjavah za najvišje ideale Jugoslovancov bi ne smela avtoriteta države trpeti škodice na svojem prestižu, najmanj bi se pa ne smelo z orožništvom jemati ljudstvu zaupanje v pravičnost državnih oblasti. Tako postopanje c. kr. namestništva pač res ni v interesu države in je izzvalo v našem ljudstvu samo zasmeh, nezaupanje in nespoštovanje. Saj ve med Slovenci vsak slovenski šolar in pastir, da avstrijska vlada ne sme ovirati takega stremljenja Jugoslovancov, ki ima le namen, ojačiti državo Habsburžanov. Slovenci se za ukrepe štajerskega cesarskega namestništva, ki dela nemškonalno politiko, ne bodo brigali, pač pa po pravici zahtevajo, da se jih ščiti pred nezakonitostmi in zahtevajo zadoščenja proti orožnikom, ki so prekršili svoj delokrog.

1. Med drugimi je deloval orožniški stražmojster Majhanšek pri Sv. Antonu v Slov. gor. z vsemi sredstvi, da bi preprečil nabiranje podpisov med ljudstvom. Osebo je nastopil kot strankarski politični agent in grozil, da bo aretiraj vsakega, kdor bi deloval za jugoslovansko idejo v smislu majniške deklaracije.

2. Okrajni orožniški stražmojster v Radgoni je šel h kaplanu Ropu pri Sv. Ani na Kremsbergu v Slov. gor., je preiskoval nabiranje podpisov ter ga vprašal: „Ali je prejel naročilo za nabiranje podpisov od kakega komiteja? Ali je on sestavil izjavo? Kam je poslal izjavo? Katerim občinam jo je poslal? itd.“ Na kaplanove besede, da gre za pravično zahtevo, je rekel, da izvršuje tukaj preiskavo samo povodom svojega obhoda, da mu ne bi trebalo napraviti še enkrat tega poto, če bi mu namreč došel kak tozadevni ukaz.

3. Dne 25. januarja t. l. sta pozno na večer došla dva orožnika (bržčas iz Juršine) k Ani in Mariji Vidoviči v Polenšaku in sta rekla, da prideta v imenu postavbe in sta grozila: „Ne bota kaznovani če bota govorili resnico, nasprotno bota pa kaznovani, če bota lagali, in izročeni okrožni sodniji. Ve ste ho-

V koroškem vilajetu posnemajo razni mogotci kaj radi kar vse tri namah, sultana, carja in protestantske vladarje. Katoliška Cerkev si ne sme sama urediti svoje hiše, kakor ji sicer jamči to avstrijska postava, ampak deželni predsedniki, okrajni glavarji in razni nemškutarski župani in volksratovci izbirajo, predstavljajo, odstavljajo, priporočajo, pa tudi denuncirajo tega ali onega slovenskega duhovnika. In malo bo slovenskih duhovnikov na Koroškem, ki niso prej ali slej čutili vpliva tega tajnega „konzistorija“ na lastni koži.

V Tinje hoče za prošta prezasluzni g. Gregor Einspieler, deželna vlada dela težave; razpišejo se Borovlje s svojo siromašno cerkvico: vlada je takoj v skrbi za „dobrobit Cerkev“ in protestira proti vrlima gospodoma Dobrovcu in dr. Mörtlnu. Dobri g. Peter Serajnik hoče končno na kako faro: vlada ne dovoli! Brihtni g. Arnuš hoče v samoto v Kotmarovas, vlada ima takoj svoje pomisleke. Značajni g. Ražun se je naveličal krivičnega preganjanja in hoče nazaj k svojim faranom, vlada pa zadržuje. Razpišejo se Pokrče, vzgledni g. M. Weiss kompetira, zglaši se pa takoj Wieser v Skofjem dvoru; češki rojak (brrr!) g. Marašek hoče na Strmec, vlada ima takoj na razpolago informacije, ki so izmišljene. A nasprotno pa vlada „ponuja“ svoje kandidate. Tako deželni šolski svet nastavi v Velikoveu in Borovljah za kateheta Nemea, v čisto slovenske kraje pa ponuja nemške kaplane in župnike, zlasti vodja šmohorskega okrajnega glavarstva Merlin v tem oziru nikdar ni v zadregu.

In te uboge Ukve! Naš stari znanec župan F. Ehrlich, mogočen gospod, je med vojno spravil iz Ukve g. župnika Kubačko Gospod župnik je bil naj-

cile s polo okrog! Katera od vaji je nodila okrog? Ko se je ena oglasila, je rekel: „Hodili ste od hiše do hiše kakor berač, veste, kakor berač. Hoditi od hiše do hiše je pa prepovedano!“ Orožnika sta dobila odgovor, kakor jima gre; nato sta postala rebata. Napisala sta si ime in natančnejše podatke obeh žen.

4. Orožnik Žižek iz Braslovč v Savinjski dol. je skušal dognati, kdo je pobiral v Braslovčah podpise. Tozadevno je popraševal Marijo Prislav v Braslovčah. Ta orožnik je tudi na Polzeli hodil okrog in je opetovano popraševal ljudi, kdo je povzročil nabiranje podpisov, pri čemer je vselej naglašal: „Kaj ne, župnik Vam je to naročil?“

Na pepelnico sredo je prišel Žižek k Mariji Kolar v Orovi vasi pri Polzeli, jo je mučil z vprašanji, kje da je pobirala podpise, kdo da ji je to naročil in kam je poslala polo.

5. Orožnik iz Gornje Sv. Kungote je tudi v javnem lokalu, da je prišlo iz Gradca povelje, naj preišče, ali tega dela ne izvršujejo duhovniki ali učitelji; istočasno je grozil, da aretiraj vsakega, ki bi se udeleževal podpisovanja.

6. Jožefa Vobner in Marijo Jursja, ki sta v Ptuj in okolici nabirala podpise, so renegati ovadili in bila sta že dvakrat poklicana pred sodišče ter brez potrebe vznemirjevana.

Vrhubtega se je poročalo, da je na slični način skušal orožnik begati ljudi v Studencih pri Mariboru in v Lembahu in orožnik v Studenicah pri Poličanah.

Ker si je slovenski narod svest, da z izjavami za majniško deklaracijo izvršuje le pravo domoljubno delo in dela za večjo moč države Habsburžanov na jugu monarhije, odločno odklanja vse šikane orožništva in ugovarja zoper postopanje štajerskega c. kr. namestništva. Vsled tega si podpisani dovoljujejo staviti na Vaše ekscelence sledeča vprašanja:

1. Ali so Vašim ekscelencam znane nezakonitosti in prekrščenja službenega delokroga orožništva v slovenskem delu Štajerske?

2. Kaj nameravajo ukreniti Vaše ekscelence, da slovenskega ljudstva, ki mora že itak težko prenašati bremena vojne, ne bo še vznemirjevalo orožništvo?

3. Ali so Vaše ekscelence voljne, da pokličejo na zagovor odgovorne politične oblasti in orožnike?

Wekerle o naših vjetnikih v Rusiji.

Wekerle je v ogrskem državnem zboru poročal o položaju vojnih vjetnikov v Rusiji. Rekel je med drugim:

„Že pred kakimi osmimi tedni smo dobili poročilo, da vladajo v pod boljševiškim gospodstvom se nahajajočih delih Rusije najbolj nemogoče razmere. Doklade častnikov so se znižale na one moštva. Mnogi osvobodeni vojni vjetniki si sedaj ne morejo služiti kruha. Ukrenili smo vse potrebno, da se ti vojni vjetniki podpirajo in pošljejo domov. Nakazali smo danskemu poslaništvu 4 milijone K mesečno, in to je sprejelo z največjo ustrežljivostjo posredovanje. Tam, kjer gospodarijo boljševiki, so razmere zelo žalostne. Gospodstvo boljševikov se razteza na okolico Petrograda in Moskve. V Turkestanu in splošno na vzhodu in jugu Rusije ter v Sibiriji so se razmere komaj predručile. V krajih, ki so pod gospodstvom boljševikov, je prenehal vsak politični in družabni red. Poštini in brzojavni promet je popolnoma ustavljen. Tako je n. pr. prišlo neko pismo iz Petrograda v

prej aretirani. V Gradcu so mu brali nebroj pritožb, toda vse so se razblinile ob jasnih izpovedbah župnika Kukačke. Gospod Kukačka je bil osvobojen.

Župan Ehrlich bi ga pa le rad spravil iz Ukve in ga je ovadil. Leta 1912 je sklenila občina v Ukvah nemški uradni jezik za občino; župan je na to vrnil neki slovenski uradni dopis g. župnika, češ: uradni jezik je nemški. Župnik odvrne: Občina lahko sklene, da je njen uradni jezik nemški, a občina ne more sklepati, da se morajo tudi drugi uradi posluževati istega uradnega jezika. Sicer bi se nehala vsako občevanje. Z isto pravico vendar lahko sklene n. pr. vsaka druga občina slovenski uradni jezik, a gotovo pa mora kljub temu sprejemati nemške dopise Omenjamo, da proti sklepu občinskega urada g. župnik ni niti protestiral, ceravno bi kot ukviški občanar imel v to državljansko pravico!

Pomnimo: ta dogodek se je zgodil leta 1912! Med vojno, leta 1914, v avgustu, pa je bilo moderno denuncirati Slovence kot srbofile. In kaj je storil ukovski župan? Neko brezpomembno slovensko vlogo župnikovo pošlje v Beljak na okrajno glavarstvo ter pripomni: Te srbsko-hrvaške (!) vloge ne razumejo! Glavarstvo v Beljaku pošlje vlogo župniku, da se izjavi. Ta vrne vlogo z opombo, da je vloga spisana v pravi pravcati slovenščini, kakor jo je že od nekdaj pisal (ko je ukovski župan še poznal slovenščino). Leta 1915 ob Novem letu je župnik pisal županu celo nemško pismo, v katerem ga je povabil na spravo, češ, da nas mora vojna vse združiti.

Leta 1916 pa je bil župnik 10 tednov popolnoma ro nedolžnem zaprt. in ko ta mučenik, potr na duši in telesu, zapusti zapor, meneč, da je vendar že enkrat konec preganjanja, spozna, da temu ni tako. A

Moskvo v šestih tednih. Med Petrogradom in Dvinskom traja železniška vožnja, ki je preje trajala 11 ur, 60—70 ur. Naši delegatje, ki so se vrnili iz Petrograda, so izjavili, da sta bila na kolodvoru samo dva stroja, a o enem so jim zatrčili, da more voziti le 1 km daleč, tako da se je delegatom le s silo poročilo, zapustiti Petrograd. Dansko poslanstvo ni v stanju prevzemati denarnih pošiljatev, ker banke ne sprejemajo posredovanja. Povdarjam, v ostalih delih Rusije se je komaj kaj spremenilo. Ravno zato ne moremo ponaglati vrnitve vjetnikov v Sibiriji, ker se bojimo, da bi mogli tudi oni priti v nevarni pas. Vlada stori, kakor je njena dolžnost, vse mogoče. Upam, da se nam kmalu posreči storiti konec tem žalostnim razmeram.

Ta izjava mora gotovo uplivati zelo vznemirljivo na tisoče družin, ki imajo svojce v Rusiji. Velika zmešnjava vlada le v onem delu Rusije, ki je pod oblastjo boljševikov, a ta oblast se razteza le na okolico Moskve in Petrograda, dočim se je v ostalih delih Rusije komaj kaj spremenilo. Ravno v tem delu Rusije, kjer vladajo boljševiki, pa je razmeroma malo vojnih vjetnikov. V tem oziru more torej ta izjava uplivati zelo pomirljivo na našo javnost.

Vendar pa se mora pri tem nehati vsiliti neko drugo vprašanje: Ako se gospodstvo boljševikov razteza samo na okolico Petrograda in Moskve: Kaj pa poreče k sklepu miru ostala Rusija? Kako vrednost ima mir, ki se razteza le na glavni mesti in njih okolici?

Pa še nekaj: Wekerle pravi izrecno, da se tudi v južni Rusiji, torej v Ukrajini, razmere niso spremenile. Torej boljševiki tudi v Ukrajini nimajo nikake besede. Ako je temu tako, pred kom je potem bežala ukrajinska Rada iz Kijeva v Žitomir? Tu bi pač bilo treba nekoliko pojasnila. Ruske zmeđe so nam prinesle dosedaj že mnogo iznenađenj in jih bržkone še prineso.

Državni zbor.

Petkova seja državne zbornice je bila slabo obiskana. Nadaljevalo se je prvo čitanje začasnega proračuna. Predsednik dr. Gross se je v toplih besedah spominjal umrlega poslanca dr. Lea.

Ministrski predsednik dr. vitez Seidler je izjavil, da se 1. Avstro-Ogrska ne udeležuje vojaškega pohoda Nemčije v Rusijo. (Priitjevanje.) 2. Avstro-ogrsko čete ne bodo vkorakale v Ukrajino, s katero živimo v mirovnem razmerju. 3. Kar se tiče Rumunijel obstoja med Avstro-Ogrsko in Rumunijo premirje. Mirovna pogajanja z Rumunijo se bodo pričela prihodnje dni.

Ukrajinec dr. Levickij je izjavil, da so zagnali Poljaki velik krik po Evropi, češ, da se jim je v Brestu-Litovskem zgodila velika krivica. Govornik trdi, da je krik umetno uprizorjen, ker ima baje po uradni statistiki iz leta 1909 holmsko ozemlje po veliki večini ukrajinsko prebivalstvo.

Čeh dr. Franta je govoril v češkem jeziku in je končno izjavil, da bodo Čehi glasovali proti vladi. Za proračun Čehi ne morejo glasovati, ker ne soglašajo z današnjim gospodarstvom v državi. Poljaki se bili za svojo zvestobo, ki so jo vedno izkazovali državi, kaznovani s tem, da se je poljska holmska gubernija priklonila Ukrajini. Po govoru dr. Heilingerja so govorili poljski poslanci pl. Dembinski, Glombinski in Tertil o holmskem vprašanju in o zahtevah Poljske. Po govorih posl. Wichtla in De Carlja se je predloga o začasnem proračunu izročila proračunskemu odseku, kateri mora poročati v treh dneh. V drugem čitanju bodo smeli posamezni poslanci govoriti 40 minut.

Župnik se ne sme na svojo župnijo povrniti, ker to ni pogodu županu. Pomislimo: 1. Slovenska katoliška stranka v Ukva je v narodnem oziru zelo zavežna in dobro organizirana. 2. Pri volitvah so imeli narodno zavedni Slovenci opetovano večino in je le sosedna fara, Ovčjasov, ohranila župana na stolčku. 3. Ukve so razen 15—20 Nemcev popolnoma slovenske. In g. Kukačka je izredno dober, pobožen duhovnik, ki je neutrudljivo skrbel za dušni blagor svojih ovčic.

Pa čemu odpirati zdaj stare rane, ki deloma še itak niso zaceljene?

Deželno vlado in nemški Volksrat muči zopet nova skrb. Kn.-šd. ordinarijat je povabil frančiškane kranjske province v oskrbo Žabnic in Svetih Višarij in naravno je, da ravno frančiškane slovenske province, ker le ti so vsled svojega jezikovnega znanja zmožni oskrbovati božjo pot na slovenskih tleh. To je povsem naravno in vsak pameten človek bo temu pritrdil. Drugače pa deželna vlada. Od prvega hipa do današnjega dne se je koroška deželna vlada vojskovala zoper frančiškane. Pa zakaj vendar? Ker so redovniki? Ne! Ker so ravno frančiškani? Tudi ne! Ker so v Žabnicah? Ne! Edini razlog, ker so Slovenci iz slovenske province na Kranjskem! Vlada se seveda sicer navidezno izgovarja, da izgubi patronat žabniške župnije. Brez ozira na to, da lahko tudi napram frančiškanom zavaruje svoje pravice, bi od vlade pač pričakovali, da dovoli Cerkvii na ljubo to župnijo redovnikom. Pa tu so — Kranjci vmes. Brrr! In nastala je iz tega naravnost državna akcija. Ministri, škofje in deželna vlada so si belili

Prihodnja seja zbornice v torek, dne 26. februarja. Na dnevnem redu: Drugo čitanje proračunskega provizorija.

Poslanec dr. Verstovšek je vložil interpelacijo, v kateri označuje razmere v mestu Maribor, ki so postale tako neznosne, da Slovenci niso več varni pred organiziranimi renegatskimi tolpmi. Zatevajo se porzavljanje mestne policije ali pa se naj dovoljuje, da si za osebno varnost osnujejo Slovenci meščansko gardo.

Dr. Karel Verstovšek je interpeliral vojnoga ministra glede invalida Bračka, ki je bil osojen na 20 dni, držali so ga pa 6 mesecev v ječi.

Dr. Ravnihar in dr. Verstovšek sta z ozirom na spletko pri Ferkovi ustanovi stavila predlog, da se razveljavi dvorni dekret iz l. 1841.

Poslanec Brenčič je dne 22. februarja vložil interpelacijo na finančnega ministra v zadevi oddaje tobačne trafike v Ptuj, Gosposka ulica št. 7. Lansko leto je bila razpisana tobačna trafika v Ptuj. Za isto so prosili mnogi slovenski invalidi, kateri pridejo sploh prvi v poštev. Samo poročevalec pri c. kr. finančnem ravnateljstvu dr. Kawallar se v svojem nemškoročadikalnem mišljenju ni oziral na odredbo visokega finančnega ministrstva ter isto trafiko ni dal upravičenemu slovenskemu invalidu, temveč jo je dobila ena vdova-Nemka. Zategadelj vprašajo podpisani: 1. Ali je Nj. ekscelenca voljna ta slučaj natančno preiskati? 2. Ali je Nj. ekscelenca voljna dr. Kawallarja takoj prestaviti iz slovenskega okrožja v nemško?

V proračunskem odseku je v oboro 23. februarja, prosil ministrski predsednik Seidler, naj vendar zbornica dovoli proračun in sicer ne zaradi ministrstva, če isto ni priljubljeno, ampak radi države. V imenu Čehov je izjavil poslanec Lušar, da so vsi taki pozivi zaman, dokler se Nemci ne bodo odpovedali svojemu nadvladju. Vse grožnje z absolutizmom sprejemo Čehi popolnoma hladno. Če tudi pride absolutizem, mi bomo vzdržali in ga preživeli. Dr. Verstovšek je izjavil, da Jugoslovani ne morejo iti z nemško uradniško vlado, katera brezobzirno odklanja deklaracijsko politiko in napram Jugoslovanom ni objektivna. V istem smislu je govoril tudi poslanec dr. Benkovič. Nemški socialni demokratje so v klubovi seji dne 23. februarja sklenili, da bodo glasovali samo za točko 1. proračunskega provizorija, katera da vladi pooblastilo, da sme pobirati normalne davke, da z njimi pokrije normalne državne potrebe, a da bodo glasovali proti 2. in 3. točki, ki pooblašata vlado, da sme pobirati davke za pokritje vojnih izdatkov in da sme najeti v to svrhu novo vojno posojilo 6 milijard. V tretjem branju bodo nemški socialni demokratje glasovali za proračun le pod pogojem, če se odstranita ti dve točki (2. in 3.)

Politične vesti.

Ptajska sodnija preganja Jugoslavijo. Poslanec Brenčič in tovariši so interpelirali justičnega ministra radi preganjanja invalida Jožefa Vobner, pismonoše pri ptujski glavni pošti, po okrajni sodnji v Ptuj radi nabiranja podpisov za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba. Interpelacija se glasi tako: Pismonoša Vobner je zbiral v občini Krčevina pri Ptuj v svojem prostem času podpise za jugoslovansko deklaracijo. Iz tega vzroka je bil Vobner na podlagi hujskajočega članka „Marburger Zeitung“

lase. Vsemogočni nemški Volksrat je vložil svoj veto (prepoved).

Koliko je prišlo že redovnikov na Koroško! So prihajali kapucini iz Štajerskega, frančiškani iz Tirolskega, servitje iz Tirolskega in Bavarskega, jezuitje od vseh delov sveta, prišli so benediktinci v St. Pavel, usmiljeni bratje v St. Vid, tirolski in solnograški benediktinci na Krko in v Wieting, prišli so oliventanci na Tanzenberg. A redovniki iz Kranjske, Bog nas varuj!

Stvar bi bila naravnost smešna, če bi ne bila prežalostna. Koliko so vlada, Volksrat in še razni drugi, mali nemški bogovi, ki se nam jih ne zdi za vredno imenovati, potratili časa in energije, da bi odpravili teh par skromnih in mirnih slovenskih frančiškanov! Ljudstvo jih res ljubi in spoštuje. O njih se sliši samo en glas: So po srečo božjem.

Deželna vlada zoper frančiškane zopet nekaj kuje. Ne bo težko uganiti, kaj. To vemo, da od sv. Duha ti naklepi niso.

Razumeli pa boste vi vsi, od zgoraj in pa od spodaj, da bi vam po vseh teh križevih potih radi podali svojo roko v večno slovo. Ločimo se in pojdemo vsaksebi!

Razumeli boste, da se je izvil iz naših sklonjenih prs krik najiskrenejše radosti, ko so naši poslanci dne 30. majnika 1917 izjavili, da zahtevamo Jugoslovani samostojno, vsakega tujega vladanja prosto državo pod habsburškim žezlom. Oddahnili bi se vsaj enkrat in z nami vred bi se oddahnili tudi — katoliška Cerkev.

„Mir“, 22. febr. 1918.

denunciran in povabljen na c. kr. okrajno sodišče v Ptuj, kjer je bil opetovano zaslišan. Tako postopanje je popolnoma protipostavno, ker vendar ima vsak avstrijski državljani pravico, podpirati svoje narodne interese. Te pravice mu ne sme kratiti nobena okrajna sodnija. V tem slučaju je okrajna sodnija brezpogojno prekoračila svoj delokrog. Vsled tega vprašajo podpisani: 1. Ali je Nj. ekscelenci to znano? 2. Kaj hoče Nj. ekscelenca ukreniti, da odpravi nezakonito postopanje ptujskega okrajnega sodišča. Dunaj, 20. febr. 1918.

Konference dr. Duhač—dr. Orosel. Prijatelj lista nam piše: V preteklem tednu sem imel večkrat opraviti v II. nadstropju mariborske okrožne sodnije. Slučaj je nanasel, da sem opetovano videl prihajati in odhajati vodjo mariborskega nemštva dr. Orosla v sobo in iz sobe dr. Duhača. Moža imata skrivne politične konference. Te konference so v zvezi z — nemško izjavo proti Jugoslovanom.

Minister za ljudsko prehrano, generalni major Höfer je odstopil, kakor se poroča iz Dunaja, iz državstvenih ozirov. Cesar še ni sprejel njegove demisije. Tudi naslednik mu še ni določen.

Upravni svetniki južne železnice. Zoper številne staroliberalne nemške poslance je vladala velika nevolja zavoljo tega, ker so zaradi bogate plače bili člani upravnih svetov pri raznih industrijskih, trgovskih in prometnih podjetjih. Ta nevolja se je dostikrat javljala v ostri graji takega početja kot korupcije, kupljene politike, izdaje ljudskih koristi v prid velikemu kapitalu itd. Preko takih in enakih očitkov, znanih iz zgodovine avstrijskega političnega življenja, kateri bi vendar morali vzbuditi resnejše pomisleke, so nemškoliberalni poslanci Dobernig — zvesti Ekehard (!) nemškega naroda — Pantz in Kraft kratkomalo prestopili na dnevni red ter so vstopili v upravni svet južne železnice. Umevno je, da mesto upravnega svetnika ni — brezplačno, marveč da je pošteno in dobro plačano. Tako se plačuje — nemški narodni idealizem. No, mi ne zavidamo plače upravnega svetnika našemu slovenskemu rojaku, sedanjemu nemškemu politiku Doberniku in njegovima tovarišema. To pravico pa imamo, da zahtevamo od uprave južne železnice, koje proge tečejo ponajveč po jugoslovanskem ozemlju, da pokliče v svoj upravni svet primerno število Slovencev in Hrvatov.

Ogrska ljubezen do Avstrijcev. Ogrski milijonar generalni ravnatelj Simon Kraus, o katerem so listi poročali, da je daroval 1 milijon kron za okrepitev avstrijskih otrok na Ogrskem, je izjavil, da se mu še niti ne sanja, da bi daroval le en vinar za avstrijske otroke.

Kakor v sovražni deželi. Iz Varšave poročajo: Nemške oblasti so proglasile obsedno stanje nad Čenstohovo, Lodzem in Łódzawekom.

Nemčija naložila Varšavi kontribucijo. Nemške oblasti so naložile mestu Varšavi ¼ milijona mark kot kontribucijo kot kazen za zadnje demonstracije v Varšavi.

Voditelj poljske generalne gubernije. Uradno se razglša, da je bilo generalu pehote Antonu Lipovščaku poverjeno vodstvo generalne gubernije Poljske.

Nedonske novice

† **Anton Koder.** V Ljubljani je dne 21. februarja umrl slovenski pisatelj, vpokojeni poštni ravnatelj in stotnik v p. Anton Koder. Pokojnik je spisal mnogo povesti za Mohorjevo družbo, Slov. Matico in slovenske časnike. Pisatelj Koder je bil iskren rodoljub in je že pred več kot 40 leti pel „Oj, ilni dan, oj dan slovanstva silni, oj priidi, priidi, priti moraš ti!“ Svetila značajnemu rodoljubu večna luč!

† **Nadučitelj Jožef Zorn.** V Liki pri Zidanem Mostu je umrl dne 20. februarja g. Jožef Zorn, šolski voditelj, po kratki in mučni bolezni. Pogreb je bil v petek, dne 22. svečana. Bog mu daj večni mir in pokoj!

Iz deželne službe. Deželni živinorejski nadzornik Martin Jelovšek je imenovan za višjega deželnega živinorejskega nadzornika za Štajersko.

Iz politične službe. Namestniška koncipista V. Burghauser v Celju in Egon pl. Schrey v Ptuj sta imenovana za okrajne komisarje. — Namestniški koncipist dr. Herman vitez Scherer je premeščen iz Ptuja v Slovenjgradec, namestniški koncipist Viktor Zangger pa iz Slovenjgradca v Gröbming.

Iz srednjošolske službe. Suplent na mariborskem učilišču Matevž Dolenc je imenovan za profesorja, vadniški učitelj Janez Kren na tem zavodu za glavnega učitelja.

Žensko učiteljišče v Gorici. One gojenke c. kr. ženskega učiteljišča v Gorici, ki so v šolskem letu 1914-15 uživale državne podpore, so vabljene, da najpozneje do dne 3. marca t. l. naznanijo svoje naslove ravnateljstvu c. kr. goriškega ženskega učiteljišča, časoslovo: Brno, I., poš. prihr. 44.

Iz dekanije Videm. Večinoma se je že vsa duhovščina lavantinskih dekanij izjavila za jugoslov. deklaracijo. Če se dosedaj še pogreša enaka izjava duhovščine videmske dekanije, ni temu menda vzrok, da ne bi bila v celoti za isto navdušena, temveč posebe krajevne razmere so zakrivilo, da se dosedaj še ni mogla sestati. Dekanija je ena največjih v šk-

fi, več župnikom je le po železnici možno priti v Brežice na sestanek, a prometne razmere na železnici Zidanmost—Zagreb so škandal prve vrste. Le eden vlak vozi dnevno proti Zagrebu med 7. in 10. ure, a od Zagreba nazaj ponoči okoli 11. do 1. ure. Zelo hvaležni bi bili našim poslancem, če bi nam v tem oziru mogli kaj kmalu od pomoči. — Sobane v župnišču v Brežicah so še vedno v istem položaju od lanskega potresa sem, deloma še s stebri podprte in nepravilne za zborovanje. Da se pa takšna izjava vendarle čimprej odda, se je poskrbelo s tem, da so se vsi župniki s svojimi kaplani pozvali privatnim putem, naj vsaki takšno izjavo doma podpiše in na dekanijo odpošlje. Večinoma se je to že radevolje storilo. Kdor še ni odposlal, se prosi, naj ne zadržuje skupne akcije.

Dr. Juritsch (njegov oče je bil hrvaški jurist, župan v Studencih pri Mariboru, je tudi nameraval iti na Dunaj ubijati jugoslovanskega zmaja. Poroča se nam, da si je dal v ta namen delati pri Starkiu novo obleko. Ali jo bo rabil? Dozdej je še ni.

Vse slovenske posojilnice naj bodo članice slovenske zadrugne organizacije, ne — nemškega Verbanda! Zahtevajte to, člani posojilnic!

Na papeževo posredovanje rešen iz vjetništva. Kakor znano, so Angleži v vodovju Južne Amerike potopili nemško križarko „Emden“, katere je povzročila angleškim ladjam ogromno škodo in na katero je angleško vojno brodogradilnico napravilo pravcati lov. Poveljnik križarke, kapitan pl. Müller, je prišel v angleško vojno vjetništvo. Na posredovanje Sv. Očeta je Anglija dovolila, da se sme junaški kapitan vrniti nazaj v svojo domovino. Angleški poslanik v Vatikanu je obvestil Sv. Očeta, da je angleška vlada ustregla njegovi želji.

Nov škandal v Gradcu. Gradec, to „najbolj nemško mesto“, kakor pravijo Nemci, mora imeti vsake toliko časa svoj škandal, menda zato, da se s tem tembolj podkrepi njegov najbolj nemški značaj. Pred kratkim so razkrili, da so graški mesarji in prekajevalci velike množine za graško prebivalstvo namenjenega prekajenega svinjskega mesa razposlali izven dežele, baje celo izven — naše države. V tem so pokazali svoj patriotizem. Prvotno se je poročalo o 400.000 kg, toda možje so delali zelo prefrigano in tako so jim mogli dokazati samo za 150.000 kg, to je za 15 vagonov. Plemeniti graški patriotje so to meso odtegnili svojim someščanom, ker so ga mogli drugam (menda v Berlin, v Bern itd.) prodati mnogo dražje. Proti mesarjem je bila uvedena seveda preiskava, a tekoma te preiskave je prišlo do novega velikega škandala, ki je še hujši od prvega. Minulo soboto je namreč imel graški mestni svet sejo, v kateri je podžupan Ausobsky (soc. dem.) poročal, da je bil klican na c. kr. nadzorovalni urad, kjer so mu stavili sledeča vprašanja: 1. Ali Vam je znano, da se je dne 14. t. m. vršila seja mestnega urada, pri kateri je višji magistratni svetnik Spohn v navzočnosti ravnatelja Angela predlagal prekajevalcem, da naj plačajo 20.000 K, da se stvar poravnata interno? 2. Ali Vam je znano, da se je vršilo v nedeljo v gostilni „Wilder Mann“ posvetovanje prekajevalcev, ki so sklenili na predlog predsednika zadrug, da plačajo teh 20.000 K? 3. Ali Vam je znano, da je zadržana prekajevalcev poslala dne 18. t. m. na mestni magistrat pismo, v katerem izjavlja, da sprejema Spohnov predlog? Dalje so podžupanu povedali, da je nadzorovalni urad doznal, da je višji magistratni svetnik Spohn stavil predlog o plačilu 20.000 K po nalogu predsedstva mestnega sveta. Podžupan Ausobsky je izjavil, da o vsem tem nič ne ve in da odloči mesto poročevalca prehranjevalnega urada, dokler se stvar ne pojasni. Župan Fizia je izjavil, da c. vsej stvari on tudi nič ne ve; enaki izjavi sta podala tudi podžupana Gargitter in Staerk. Višji magistratni svetnik Spohn se je skušal priti in pomagati mu je pri tem ravnatelj Angel, a v bistvu sta morala vendar oba priznati resničnost tega, kar so podžupanu Ausobskemu očitali v nadzorovalnem uradu. Župan je nato ostro grajal postopanje obeh omenjenih uradnikov, ki delata take stvari za njegovim hrbtom ter naznanil, da uvede proti njima disciplinarno preiskavo. No, gospodje bodo že lepo pomašili vso stvar in Spohnu in Angelu se pač ne bo zgodilo kaj hudega. Dejstvo pa ostane, da so pošiljali ti nemški Gradčani v času velikega pomanjkanja živila pri nas rekvirirana in za Štajersko določena živila preko meje Štajerske in celo preko državnih mej!

Invalidi in za fronto nesposobni vojaki. Vojni minister je odgovoril na interpelacijo dr. Verstovške in dr. Lovro Pogačnika radi odškodovanja invalidov, ki se vračajo domov, in radi vojakov, ki so za frontno službo nesposobni. Pripeti se večkrat, da ne dobijo ti vojaki svoje civilne obleke, ali da jim obleko, katero so vzeli seboj k vojakom, docela pokvari. Interpelanta sta zahtevala, da se mora v takem slučaju povrniti obleka. Minister odgovarja, da so vojaške centralne oblasti odredile, da morajo odpuščenemu moštvu, če se mu obleka izgubi ali pokvari, vedno oskrbeti nova obleka in novi čevlji.

Pomiloščeni kaznjenci. Naš cesar je pomiloštil 140 kaznjencev. Od teh je pomiloščenih na mariborski moški kaznilnici 19, v Gradcu 9 oseb in v Begunjah na Kranjskem 1 oseba.

Vožnja v višjih razredih železniških vozov. Iz Dunaja se uradno poroča: Pogosto se dogaja, da si potniki, ki so plačali voznino za kak nižji razred že-

lezniškega voza, poiščejo prostor v višjem razredu v napačnem mnenju, da imajo vsled pomankanja sedeža v razredu, za katerega se glasi njih vozna karta, pravico se voziti v vozu višjega razreda. Po določilih železniških prometnih predpisov smejo potniki, ki ne najdejo prostora v razredu, za katerega so si kupili vožno karto, se voziti v nižjem razredu ter zahtevati povrnitev razlike zneska, ki so ga plačali za karto. Če pa tega ne marajo, pa imajo pravico, prekiniti vožnjo in zahtevati popolno povrnitev voznine in plačanega zneska za prtljago. Nimajo pa pravice do vožnje v višjem razredu.

Gospodarske novice

Kmetijske podružnice še enkrat opozarjamo, da store vse, da bo število članov večje, kot l. 1914. Naj najozneje prvi teden meseca marca pošljejo seznam članov in članarino v Gradec ter naznanijo svoje delegate, kateri se naj gotovo udeležijo zborovanja dne 20. in 21. marca v Gradcu, v interesu kmetijskega stanu kakor tudi v narodnem interesu: vsi na delo!

Ali za grofe ne veljajo predpisi? Pišejo nam: Te dni se vrši v Gornji Radgoni revizija žita. Vsakemu kmetu, viničarju, kočarju, najemniku, beguncu in največjemu siromaku pretaknejo vojaški-revizorji vsak koteček, vsako škatljo, vsak lonec, omare itd. ter še celo premečejo postelje in drugo. Ko pa so prišli do hiše okrajnega komisarja grofa Fünfkirchen, je šel le žitni komisijonar trgovec Krempl iz Gornje Radgone, kateri pri kmetih najstrožje postopa, sam v grofovo hišo, vojaški pa so morali ostati mirno zunaj pred vrati. Ko se je Krempl za malo časa vrnil, se je z vojaški vred, katerim je zaukazal oditi, odstranil in s tem je bila revizija končana!! Ali ne veljajo za vse enake postave? Po našem trgu pa se splošno govori, da dobiva in poseduje ta grof Fünfkirchen v svoji shrambi kar cele vreče fine bele moke, veliko množino kave in drugin za priprostejše sloje nedostopnih živil. Njegova kuharica sama se je pred kratkim pohvalila: Wir dürfen uns nicht beschweren, wir haben vom Krieg bisher noch gar nichts gespürt. (Mi se ne smemo pritoževati, mi še vojske dosedaj prav nič nismo občutili.) Srečni ljudje! Mislimo, da ga razum tega grofa ni več človeka, ki bi še dosedaj prav nič ne čutil vojske. Ni čuda potem, da je še vedno ni konec, ker imajo usodo države v rokah sami taki grofje, ki še vojne nič ne čutijo!

Ogri zopet povišajo ceno žitu. Ogrska vlada je sklenila, da zviša cene za žito v letu 1918 za 20 odstotkov. Uradna cena za pšenico na Ogrskem bo znašala odslej 60 K.

Dopisi.

Maribor. Duhovne vaje za mariborsko skupščino III. reda sv. Frančiška se bodo vršile od dne 3. marca zvečer do dne 7. marca zvečer. Za Slovence bodo premišljevanja v ponedeljek, v torek, sredo in četrtek ob 5. uri zjutraj in ob 3. uri popoldne.

Maribor. Umrl je dne 23. februarja notar K. Hanss. Rajni je bil naš narodni nasprotnik. — Dne 22. februarja je umrl tukajšnji trgovec Lovro Korošec, star 86 let. Rajni je bil rodod od Malenedelje. Začel je z malim, a si je s pridnostjo pridobil veliko premoženje. Žal, da se je njegova družina popolnoma pomenčila.

Maribor. V Jožefovi ulici je neznan morilec umoril v petek zvečer branjevko Julijano Nerat, roj. Dokl. Gre za roparski umor. Umorjena je rojena leta 1868 v občini Zamarkova pri Sv. Lenartu. Morilec je po zločinu zbežal čez stopnjice v I. nadstropje in je od tam prišel na prosto.

Maribor. V četrtek, dne 21. februarja, ob 11. uri ponoči je četovodja 26. strelskega polka Franc Hafner, doma iz Maribora, ustrelil svojo ljubimko prostitutko Pavlo Hohl, nato je pa izvršil samoumor. Umor in samoumor je bržčas izvršil sporazumno s Pavlo Hohl, kajti nekoliko poprej je še popival v neki gostilni z ljubimko, s svojim očetom in s sestro, ter očetu izročil vse svoje imetje. Hafner je bil že nekaj časa v vojaško-sodnijskem preiskovalnem zaporu zaradi raznih večjih sleparstev ter zaradi neopravičenega rekviriranja živila v mariborski okolici in šele dne 20. februarja je bil izpuščen iz preiskovalnega zapora ter bi moral iti na fronto. Predno je izvršil samoumor, se je še pismeno poslovil od „Marburger Zeitung“.

Hoče. Člani Mlekarne se še enkrat uljudno opozarjajo, naj takoj vplačajo dolžne zapadle deleže, da se poravnata ves dolg. Deleži niso izgubljeni, ampak dobi vsak o vplačanem znesku hranilno knjižico. Načelstvo ponovno poziva člane, naj v bližnjem času zadostijo svoji dolžnosti.

Središče. Slovenska Kmetška Zveza priredi v nedeljo, dne 3. marca, ob pol 3. uri popoldne v Središču v društvenih prostorih bralnega društva političen shod. Govorila bosta: poslanec Brenčič o drž. zboru in nadrevizor Pušenjak o gospodarskih zadevah. Agitirajte za obilno udeležbo!

Celje. V noči dne 16. februarja je bil izvršen vlom v trgovino tukajšnjega zlatarja in urarja Salmiča v Narodnem domu. Vlomilci so odnesli sto ur in mnogo drugih zlatih in srebrnih predmetov. Škoda znaša 20—25.000 K.

Šošanj. Umrla je Antonija Rajster, roj. Rojnik, soproga slovenskega hotelirja in posestnika Fr. Rajsterja, v 60. letu svoje starosti. N. v m. p.

Dev. M. v Puščavi. Dne 24. t. m. je tukaj umrl 88 letni veleposestnik Martin Korman. Bil je poroden in veren mož. Pogreb bo v torek, dne 26. t. m. Svetila mu večna luč!

Marenberg. Mladeniška in Dekliška Zveza prirediti skupno v nedeljo, dne 3. marca, pri Sv. Janezu po dopoldanskem sv. opraviilu dr. Krekovo slavnost in občni zbor. Govori g. nadrevizor Vladimir Pušenjak.

Letale. Tukaj je dne 24. t. m. umrl g. Maks Berlsig, trgovec in posestnik. N. p. v m.

Sv. Križ pri Slatini Igra „Sv. Cita“ se po navlja v nedeljo, dne 3. sušca ob 3 uri popoldne.

Jugoslovanska deklaracija.

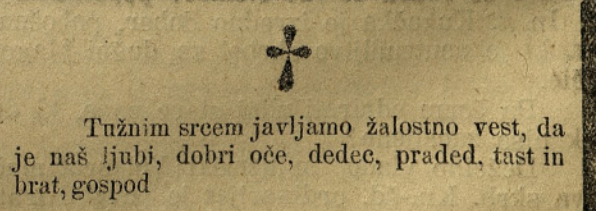
Izjave za jugoslovansko deklaracijo je prejel Jugoslovanski klub na novo od sledečih: Občina Murski Vrh-Zasad, vsi begunci iz Goriškega, bivajoči v Laškem trgu, žene in dekleta iz župnije Belevode pri Šošanju (108 podpisov), občina Nezbiše pri Pristovi, invalidi občine Zabukovje pri Brežicah, ostali možje in fantje župnije Šmiklavž nad Laškim, žene in dekleta župnije Šmiklavž nad Laškim (414 podpisov), občina Mala vas (okraj Ptuj), žene in dekleta vasi Megojnice občine Griže (109 podpisov), Zabukovec občine Griže (183 podpisov), Pongraška okolica občine Griže (104 podpisov), iz vasi Griže 65 podpisov, begunci begunskega taborišča v Brucku ob Litvi (1577 ženskih in 598 moških podpisov), žene in dekleta občine Jezersko na Koroškem (200 podpisov), mladeniči, žene in dekleta občine Polce pri Radgoni (306 podpisov), občina Lokari Planini, žene in dekleta, možje in fantje župnije Sv. Janž na Vinskigori, občina Tinje, jugoslovanska akademična mladina v Gradcu (brzobjavno), žene in dekleta dobrnske župnije, občina Križevci na Murskem polju, občina Bistrica pri Rušah, kmetška občina Marijagradec, Slovenke občine Velenje v Saleški dolini, žene in dekleta iz Lehna in Ribnice na Pohorju in Arlice (190 podpisov), občina Loka p. Zidanmostu, občina Sv. Anton v Slov. gor., občina Andrejci v Slov. gor., občina Čagona, občina Cogetinci, občina Župetinci, odločni narodni Slovenci v kopalniški Rogaska Slatina, krajna občina Ribnica, žene in dekleta župnije Koprivnica na Štajerskem, žene in dekleta župnije Sv. Jurij ob Ščavnici (1666 podpisov), učiteljski zbor ljudske šole na Dolu, Hranilnica in posojilnica na Dolu. — Vsem hvala! — Jugoslovanski klub na Dunaju.

Občina Drstela pri Ptuj se je izjavila za deklaracijo Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917. Podpisali so se vsi občinski odborniki. Slava jim!

Enako je podpisalo in se izjavilo za omenjeno izjavo 378 žen in deklet na Vurtergu pri Ptuj. Kakor se iz tega razvidi, je slava Ornikove zveze v ptujski okolici popolnoma zašla. In tudi mora zaiti, ker leta 1914 nečemo več doživeti!

Občinski odbor Cermle n. s. a. k., politični okraj Maribor, je v svoji seji dne 17. svečana 1918 soglasno sklenil, da se pridruži jugoslovanski deklaraciji z dne 30. maja 1917 ter izreka popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu, osovito njega predsedniku dr. Korošcu. — Sledijo podpisi.

Posojilnica v Mariboru Narodni dom naznanja, da uraduje vsak delavnik od 1/29 do 12. ure predpoldne.

Tužnim srcem javljamo žalostno vest, da je naš ljubi, dobri oče, dedec, praded, tast in brat, gospod

Martin Korman,

bivši veleposestnik na Kumenu

po dolgi mučni bolezni v 88 letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši v torek, dne 26. februarja od hiše žalosti k Mar. Devici v Puščavi.

V Puščavi, dne 23. februarja 1918.

Žalujejo rodbine:

Korman, Pernat, Pipuš.